

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

Art. I. De Natura & Varietate Juris Patronatûs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62668](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62668)

TITVLVS XXXVIII.

De Jure Patronatus.

Ecclēſiæ, Capellæ, Parochia-
lia, cæteraque beneficia, de
quibus hęc librò multis a-
ctum eſt, frequenter hodie
praefertim ab Epifcopis conferuntur per
inſtitutionem, præcedente præſentatio-
ne Clericorum aut Religioſorum, imò
etiam laicorum; qui propterea ejuſmodi
Eccleſiarum ac beneficiorum Patroni:
praefentandi verò, ſive clericis ad ea i-
doneos Epifcopis offerendi facultas, ap-
pellatione in ſcholis & utroque foro re-
ceptiſſimã, vocari ſolet Jus Patronatus.

ARTICVLVS I.

De Natura & Varieta- te Juris Patronatus.

SUMMARIUM.

1. Jus Patronatus aliter ſumitur Jure
Civili, aliter Canonico:
2. Quò ſumpti definitio,
3. Et definitione accuratior explicatio.
4. Jus Patronatus imprimis aliud Ec-
cleſiaſticum,
5. Et aliud Laicale eſt:
6. Beneficium à clerico fundatum ex bo-
nis ipſius Eccleſiæ,
7. Vel redditibus beneficalibus, Eccle-
ſiaſtici eſt juris Patronatus;
8. Niſi de illis clericus liberè potuerit di-
ſponere.

9. Jus Patronatus laicale in Eccleſiam,
Eccleſiaſticum:
10. Et hoc in laicum tranſlatum, Lai-
cale evadit:
11. Quocunq; titulo perpetuò fuerit
tranſlatum.
12. Laicalis Patronatus eſt beneficium,
ad quod ab Eccleſiã præſentan-
dum nominat laicus.
13. Non etiam, ad quod cum laici con-
ſilio,
14. Vel etiam conſenſu clericum Eccle-
ſiã præſentat.
15. Jus Patronatus aliquando eſt Mix-
tum:
16. Quod quatenus Eccleſiaſticum eſt,
cadit ſub Reſervationem.
17. Rurſum Patronatus jus aliud Here-
ditarium, aliud Familiare eſt.
18. In dubio præſumitur eſſe Heredita-
rium.
19. Et demum eſt, aliud Perſonale, a-
liud Reale eſt.
20. Jus Patronatus non merè tempora-
le vel ſpirituale:
21. Sed ſpirituale annexum eſt.

Non eandem hoc nomen in utro-
que Foro & Jure ſignificatio-
nem habet; Civili enim Jus
Patronatus vocatur, quod do-
minis competit reſpectu libertorum, ſive
ſervorum ab ipſis manumifſorum, ſive do-
natorum libertate: de quo Patronatu can.
Liberti, 12. q. 2. Rubrica & textus ff.
Yyy z de Jure

de Jure Patronat. Ecclesiasticò verò Jure denotat potestatem à sacris Canonibus introductam, & clericorum in Ecclesiis & beneficiis Ecclesiasticis institutionem respicientem: cujus nunc aggredimur declarationem. Hòc itaque modò sumptum

Jus Patronatùs est Jus sive potestas præsentandi clericum instituendum ad Ecclesiam vel beneficium vacans. Ita passim DD. cum S. Thoma in 4. disp. 25. q. 3. art. 2. & Hostiensis in Summa hie n. 1. Nec male, cum; quia, sicut beneficiù non vacans non conferri liberè, c. 1. de Concess. Præb. sic ad id præsentatio, antequam vacet, fieri nequit, c. fin. Rubr. cit. & c. Illud §. hie, tum verò; quia in Ecclesia vel beneficio Ecclesiastico clericum instituere nequit ipsemet Patronus: sed eum duntaxat Episcopo vel alteri jus habenti instituendum offerre potest, ut ex c. Præterea 4. & c. Laici 10. planum, & Tit. 7. n. 3. est dictum.

Neque hæc Angelici Doctoris & Hostiensis definitio rejicienda est ex eo; quòd Patrono in Conventuali non competat præsentatio: in aliis autem Ecclesiis ultra eam competat specialis honor, eisque in necessitate debeantur alimenta, & Ecclesiæ tuendæ cura incumbat, juxta illos versus Glossæ fin. in c. Nobis 25. in addit.

Patrono debetur honor, onus utilitasque;

Præsentet, præstet, defendat, alatur egenus.

quã, sicut hoc, sic & illud verum est; quòd præsentandi ordinariùm, principale & præ aliis notum Patronorum jus sit. Unde per id, licet non plenè, magis tamen congruè, quàm per alia patronorum cura explicatur, ut præter alios Zæsius ad hanc Rubric. n. 2. & Palao Tract. 13. disp. 2. p. 2 n. 1. adnotant.

Nihilominus accuratius ab aliis præsertim antiquioribus DD. Jus Patronatùs cum Panormit. in Rubric. n. 3. & Rocho de Curte de Jure Patronat. in Princip. n. 4. dicitur, esse Jus honorificum, onerosum & utile, alicui competens in Ecclesia, quam de Ordinati consensu fundavit, construxit aut dotavit: ipse, vel is, à quo causam accepit: in quo autem honor, onus & utilitas sint, infra pluribus dicitur, Sic declaratum

Jus Patronatùs celeberrimè partitione dividitur in Ecclesiasticum, Laicale & Mixtum, apud Gonzalez in Reg. §. Gloss. 18. à n. 4. & Barbolam Lib. 1. Jus Eccles. cap. 12. n. 3.

Ecclesiasticum ita vocatur, non à qualitate personæ clericalis, ut voluit Wamesius Tom. 2. Confil. 470. cum Laicale etiam clericus, Ecclesiam vel beneficium ex proprio patrimonio fundans, habere possit: sed, quòd competat Collegio vel personæ ratione Ecclesiæ vel dignitatis, beneficii aut officii Ecclesiastici, quòd habet, Cui

Non obstat; quòd non ex ipsius Ecclesiæ aut beneficalibus bonis, sed ex proprio clerici, imò etiam alicujus personæ secularis patrimonio originem trahat: modò postea testamentò, donatione aut aliò quovis modò ad Ecclesiam vel Monasterium translatum aut alicui dignitati vel beneficio Ecclesiastico sit annexum, ut colligitur ex c. Unico §. Perona in 6. & in Tractat. Jus de Jure Patronat. tradunt Cæsar Lambertin. Lib. 1. p. 8. q. 1. art. 8. n. 1. & Rochus de Curte. Jus. q. 7. n. 14. Hujusmodi jura Patronatùs etiam sunt, quæ obtinent Episcopus vel Abbas ratione domini temporalis, ad Ecclesiam vel Monasterium pertinentis, Garcias de Benef. p. 5. cap. 1. n. 556. Collegia Nobilium Virginitum sub Abbatiis

Abbatissa viventium, quas Canonistas vulgus appellat, ut in Germania nostra sunt duo Ratisbonensis, Essendense, Lindavienle, Buchovienle &c. Magistri & Equites S. Joannis Baptistæ, Melitenles & B. M. V. Teutonici ratione suorum Magistratum & Commendarum &c. per ea, quæ tradit Malcarius de *Probat. conclus. 961. n. 2. & 4.* Præfeci fabricæ aut Oeconomi Ecclesiarum, etiam laici, ab Episcopo deputati vel approbati, ratione ejusmodi sui officii aut administrationis, Garcias *cap. cit. n. 598.* & denum probabilis etiam, quæ obtinent Rectores hospitalium auctoritate Episcopali erectorum: uti & Confraternitates laicorum, & Collegia studiosorum, infirmorum &c. quando illæ certæ alicui Ecclesiæ annexæ, & ista auctoritate Episcopi erecta sunt; quia sunt loca Religiosa jurisdictioni Ecclesiastica subjecta, & gaudent privilegiis Ecclesiarum, c. *Adheret 4. de Religios. domibus*, Garcias *cap. cit. n. 604.* qui tamen *n. 608.* rectè observat, ejusmodi Hospitalibus, Confraternitatibus & Collegiis competens jus patronatus, et si in rigore Ecclesiasticum sit, ad effectus tamen derogationis ac reservationis, saltem quando major pars laicorum est, & præsentatio per ipsos fit, Secularibus accenferi posse: quod etiam censet Vallensis *de Benef. Lib. 1. Tit. 4. n. 7. in fine.*

5. Laicale sive Seculare est, quod unum vel pluribus laicis eorumve communitati, vel etiam clericis competit ratione proprii patrimonii: vel, quia ex hoc Ecclesiæ vel beneficium fundarunt, construxerunt vel dotarunt, aut ejusmodi fundatoribus successerunt, *Glossa in Clement. Plures, V. Præsentare, & Covarruvias Pract. cap. 36. n. 2.* Unde in dubio, an ratione patrimonii vel Ecclesiæ, beneficii &c. competat, attendi solet,

an deferatur jura hæreditariæ successione; cum enim jura Ecclesiastica hæc modo non deferantur nec dentur, *can. Moytes 8. q. 1. c. 1. de Prob. & dignit. &c. Ad decorem 5. de Institur. patronatus jus, quod ejusmodi successione obtinetur, præsumitur esse Laicale, Vallens. l. cit. & ad hanc Rubr. §. 5. n. 2.*

Dubium hæc loco est primò, an Jurispatronatus Ecclesiastici vel Laicis sit Ecclesia vel beneficium, à clerico de redditibus beneficalibus sive Ecclesiæ intuitu acquisitis fundatum vel dotatum. Certum ex dictis est, Ecclesiastici esse fundatum vel dotatum de redditibus ipsius Ecclesiæ, vg. de feudo per vasalli sine hæredibus decedentis obitum ad Ecclesiam reverso: licet illud huic necdum fuerit incorporatum, *Felinus inc. Ex literis 11. de Constitut. n. 3. cit. Rochus V. Jus, n. 18. & Lambertin. q. 8. art. 7.* cum enim ejusmodi bona sint in dominio Ecclesiæ, & ad hanc quomodocunque reversum feudum plenò jure spectet, ex hoc aut illis fundatum ac dotatum beneficium Ecclesiæ competentis proindèque Ecclesiastici juris patronatus erit, *arg. can. fin. 12. q. 4. & c. Presbyter 2. de Pecul. cleric.*

Idem de capella vel beneficio, fundato & dotato ex bonis beneficalibus sive Ecclesiæ intuitu clerico quæsitis insinuatum est *n. 4.* quod tamen declarandum & dubitatio resolvenda est auxiliò distinctionis; vel enim de hujusmodi bonis liberè disponendi ac testandi facultatem privilegiò sive indultò Apostolicò vel immemoriali consuetudine clericus habet, vel non?

Si posterius hoc, capella vel beneficium ab eo fundatum ac dotatum jurispatronatus Ecclesiastici est, pertinentis ad ipsam Ecclesiam vel beneficium, quod clericus capellæ vel beneficii fundator obtinet

tinet; ut ad hoc vel illam vacantem præsentationes faciendæ sint à fundatoris in capella vel beneficio successoribus, Panormit. in c. *Ad audientiam* 3. de Eccles. adif. n. 12. Joan. Monach. ad hanc Rubric. in 6. n. 1. Lambertin. q. cit. art. 7. & Garcias p. 5. de Benef. cap. 1. n. 594. ejusmodi capellam vel beneficium spectans patronatus ius à clerico fundatore ad consanguineos aliosque hæredes transmitti posse, negans cum Gonzalez cit. Gloss. 18. à n. 107. Ratio est; quia, privilegio aliòve speciali iure cessante, beneficia sive Ecclesiæ intuitu quæsitæ & ex his comparata bona, iuræque, clerico beneficiato decedente, ei, cui is servivit, Ecclesiæ cedunt, c. 1. c. Presbyter 2. de Pecul. cleric. c. Cum in officii 7. c. Quia nos 9. c. Relatum 12. de Testament.

8. Si prius, & clericus fundator de beneficialibus sive Ecclesiæ intuitu acquisitis bonis inter vivos & ultimâ voluntate liberè disponendi facultatem eiusmodi indultò vel consuetudine obtinet, ultimâque voluntate bona iuræque sua consanguineis aut aliis hæredibus reliquere potest, eiusmodi capellâ vel beneficiû iuris patronatus Laicalis esse, & ad huiusmodi hæredes, clerico ex testamento succedentes, transire cum Lotterio Lib. 2. de Benef. q. 10. n. 2. docet Garcias l. cit. § n. 595. licet specialiter aliquid dispositum non sit de iure patronatus. Ratio est; quòd eiusmodi indulti & consuetudinis vigore beneficia sive Ecclesiæ intuitu acquisita bona evadant quasi-patrimonialia: de quibus erectam ac dotatam capellam vel beneficium iuris patronatus est Laicalis. Confirmat ista Garcias l. cit. Praxi Hispaniæ, in quâ clerici patronatus sive ad Ecclesias & beneficia, de bonis beneficialibus fundata & dotata, præsentandi iura consanguineis aliisque hæredibus aut aliis inter vivos appli-

care vel ultimâ voluntate relinquere, dicecesium Ordinarius approbatus & non contradicentibus, non raro solent; quòd generali illius provinciarum consuetudine clerici de bonis suis beneficialibus inter vivos & supremâ voluntate elogiò liberè disponant, & isque intellectus proximi consanguinei succedant.

Dubium secundò est, an ius patronatus Ecclesiasticum translatum in laicos evadat Laicale. Dubitandi ratio est; quòd, cum eiusmodi translatio non faciat, quò minus capella vel beneficium ex Ecclesiæ bonis fundatum ac donatum sit, etiam non faciat, quò minus capellam vel beneficium spectans patronatus ius retineat naturam Ecclesiasticam in patronatus, Verum, quia capellam vel beneficium ex proprio patrimonio datum spectans, atque idcirco origines Laicale patronatus ius ipsa in Ecclesiam vel Monasterium translatione evadit Ecclesiasticum, illiusque naturam evadit ipsa stinâ assumit, Panorm. in c. De Monachis 2. de Prab. § dignit. n. 14. & Joan. Monach. in c. 1. hanc Rubr. in 6. idem statuerunt, quòd est de iure patronatus Ecclesiasticum est de iure patronatus Ecclesiasticum perpetuò in laicos translato; cum ad Ecclesiam vel beneficium patronatus subiectum præsentatio, quæ ante Ecclesiæ vel Monasterii ratione competeat, post translationem in laicum huic competeat ratione proprii patrimonii, & ipsi ius patronatus iure hæreditariæ successione in posterum deferatur. Quare eiusmodi translatione Ecclesiasticum quoque patronatus ius, primordiali naturâ exiit, in laicale transire, rectè defendunt cit. Barbosa n. 16. & Pirhing ad hanc Rubric. 24. rem hanc declarantes & firmantes paritate rerum & honorum Ecclesiasticorum: quæ, si ex iusta causa & formâ seu solennitate Canonica observata ab Ecclesia vel Monasterio alienentur, c. trans-

ferantur in laicos, in istorum transeunt dominium, & qualitate Ecclesiastico- rum exutâ evadunt Secularia, istorumque & patrimonialium bonorum jure censentur, Menhaca *Lib. 1. de Success. creat. §. 20. n. 684.*

21. Hanc tamen resolutionem DD. citr. temperant ac restringunt ad jus patronatûs Ecclesiasticum, oneroso duntaxat & permutationis titulò in laicos translatum; ut non porrigatur & afficiat translatum in istos titulò v.g. donationis lucrativò. Sed cum restrictione ista apertè pugnat gemina paritas in vim probationis allegata pro Resolutione; cum etiam hujusmodi titulò in Ecclesiam vel Monasterium translatum jus patronatûs Laicale natu- ram assumat Ecclesiastici: eodèmq; v.g. donationis titulò ex justa causa & cum solennitate Canonica ab Ecclesia vel Monasterio in laicos perpetuò translata: res ac bona temporalia, pristinâ qualitate dimissa, secularia evadant, & istorum jure per omnia censeantur. Cùm ergo de translatione juris patronatûs Ecclesiastici facta titulò lucrativò speciale aliquid jure statutum non reperiatur, ab isto quoque, titulò lucrativò in laicos perpetuò translato, exutâ pristinâ novam jus patronatûs laicalis naturam assumi, verius est; quòd post translationem, quò- cunque titulò legitime & perpetuò factam, hereditariâ successione jure defertatur, & ratione proprii patrimonii laico competat.

22. Dubium tertio est, an Ecclesiastici vel Laicalis juris patronatûs sit Ecclesia, capella vel aliud beneficium, ad quæ vacantia clericos, ab Ecclesia vel Monasterio Episcopo præsentandos, nominat Princeps vel Magistratus secularis; id enim patronatûs jus esse Ecclesiasticum suadet ratio; quòd, cum jus patronatûs sit jus præsentandi clericum ad Ecclesiam vel beneficium vacans: præsen-

tandi autem jus tali casu Ecclesiæ vel Monasterio competat, id perinde ut his competentia alia, clericos sine prævia nominatione præsentandi jura, Ecclesiasticum esse sit necesse: ex qua ratione id pro tali jure habent Joan. Andr. & Francus *n. 4. in c. Cùm in illis 16. §. Si verò de Preb. & dignit. in 6.*

Verum, quia tali casu Ecclesia vel Monasterium, non quem illa vel hoc elegit: sed quem elegit Princeps aliùsve Magistratus aut persona laicalis: & clericum à tali nominatum, non liberè, sed necessariò præsentat, & Ministri potius vel procuratoris quàm veri præsentatoris munere fungitur, Ecclesiam, capellam vel aliud beneficium, ad quæ ad laicorum nominationem & ab his nominatorum præsentatio fit, Laicalis potius quàm Ecclesiastici juris patronatûs esse, sustinent Gambara *de Offic. Legati Lib. 3. n. 348. Azor p. 2. Institut. Lib. 5. cap. 28. q. 2. §. Dubia & Garcias cit. cap. 1. n. 616.* quòd vero patrono competere debeat jus clericum idoneum, quem ipse elegit, Episcopo præsentandi, *can. Decernimus 13. ibi, Quos fundatores condignos elegerint, 16. q. 7. & c. Quoniam 3. ibi, Qui plurimorum compatronorum eligitur assensu; hic: jus autem clericos idoneos eligendi in proposito casu non competat Ecclesiæ vel Monasterio, sed Principi, Magistratui vel alteri personæ seculari: à qua nominatum clericum idoneum, si Ecclesia vel Monasterium intra legitimum tempus Episcopo præsentare nollet, pro in tempore præsentato habendus esset, juxta tritum Juris axioma, quò pro facto habetur, quod fieri debuit, si per eum, à quo fieri debuit, non stetit, quò minus factum sit, arg. l. Filiusfamilias 43. ff. de Testam. milit.*

Dubium quartò est, cujus patronatûs juris sit Ecclesia vel beneficium, ad
Z z z quod cle-

quod clericum cum laici, Ecclesiasticus, vel cum illius consilio aut consensu præsentandi jus laicus habet. Et quidem, si præsentatio ab Ecclesiastico cum laici vel ab isto cum Ecclesiastico consilio duntaxat facienda sit, qualitatem juris patronatûs à qualitate præsentantis vel ejus, cujus nomine præsentatio fit, non ejus, cujus consiliû requirendum est, desumendam, res est satis explorata; quòd ad consiliû duntaxat requirendum obligatus, electione & oblatione personæ idoneæ liberâ habeat hòc ipsò; quòd consiliû requirere duntaxat: non etiam, quòd suggeritur, sequi teneatur, c. *Cum olim 7. de Arbitris* & c. 1. *de Capell. Monach. Patronum. in c. Quanto 5. de lit. qua à Prelat. n. 3. & cit. Gonzalez Gloss. 46. n. 61.* Si verò præsentatio facienda sit cum consensu, Garcias *cit. n. 616.* patronatûs jus pro Ecclesiastico habendum, existimat, sive Ecclesiasticus præsentet sive solummodo consentiat in præsentationem. Sed melius *cit. Gambara n. 409.* & Azor *q. 2. §. Quanto,* etiam hòc casu patronatûs qualitatem à conditione personæ præsentantis sive ejus, etius jure iste præsentat, desumendam ajunt, si ve ea sit Ecclesiastica sive Secularis. Ratio est; quia patronus propriè est, qui clericum pro Ecclesia vel beneficio vacante eligendi & Episcopo offerendi jus habet: personam autem eligendi & Episcopo offerendi ius hoc casu habet Solus præsentans, non consentiens; eòdè iste personam, à præsentante liberâ voluntate electam, consensu suo solum approbandi: non, quam ipse vellet, eligendi vel præsentanti obrudendi ius habeat.

14. Mixtum ius patronatûs dicendum est, quod uni ratione Ecclesiæ vel Ecclesiasticæ dignitatis, beneficii &c. alteri vel aliquibus aliis ratione patrimonii proprii competit; ac proinde partim Eccle-

sasticum est & partim Laicale est. Gonzalez *cit. Gloss. 18. n. 7.* cuiusmodi ius patronatûs si laici non ex privilegio vel præscriptione, sed ex fundatione, donatione, constructione competat, & præsentationes ab his & Ecclesiasticis simul, & non minore numero votorum seu suffragiorum laicalium fiant, sub Sedis Apostolicæ reservationem non cadere, *Tit. 5. n. 133.* est dictum. Si verò ex conventionione Ecclesiasticus & laicus unus vel plures præsentent vicibus æternis, quòd fieri posse & non inconveniens esse, loquetur ex *Clement. cit. §. Ut factum:* inquam, hoc fiat, in turno Ecclesiasticum totum Ecclesiasticum, & in turno laicè Laicale ceteri, cum Joan. Andr. volunt *cit. Garcias n. 614.* & Barthol. *Juris Eccles. Lib. 3. cap. 12. n. 17.* Ubi

Inferunt casu, quòd in turno Ecclesiastici beneficii mense Apostolice, licet Januarii, Martii, Maii, Julii, Septembris aut Novembris vacaret, beneficium reservari Papæ, illiusque provisione consumi turno Ecclesiastici patroni; ne tali reservatione præjudicium laico fiat: licet aliàs, quando duorum Patronorum Ecclesiasticorum v.g. Episcopi & Capituli alternativè præsentantur turno uterque reservationi obnoxius est, per provisiones Apostolicas turno non consumantur: idque à Rota fit decisum, teste *cit. Gonzalez Gloss. 45. §. 1. n. 21.*

Alterâ partitione Patronatûs ius dicitur hæreditarium & aliud Familiare. Hæreditarium vocatur, quòd ad hæredes quosunque etiam extraneos transit. Familiare autem sive, ut etiam nuncupatur, Gentilitium est, quòd ad eos duntaxat transit, qui sunt de familia fundatoris aut alicuius personæ ab eo nominata, sive ad illius aut illius cognatos vel solos agnatos, Lotterius *Lib. 2. de Benefic. q. 11. n. 13. §. 19.* & Barbosa *cit. cap. 12. à n. 20.* Quod si ex fratre datur

datoris voluntate in illo solum succedant, qui de familia simul & haeredes sunt, & ad id neque descendentes, qui non simul haeredes sunt, neque extraneus admittatur, Juspatronatûs ex Familiari & Hæreditario Mixtû, vocat Lotterius *q. cit. n. 41.*

18. In dubio, patronatûs ius Hæreditariû, & ad quoscunque etiam extraneos potius quàm sanguinis tantùm haeredes transitorius ac Gentilitium esse, præsumitur, ut cum Innocent. *ad hanc Rubric. n. 4.* Panormit. *in c. Cùm seculum* 13, n. 5. & Anchorano *in Clement. Plurim. n. 7.* tradunt *cit.* Lotterius *à n. 19.* & Barbosa *à n. 21.* Ratio est; quia in dubio præsumitur id, quod frequentius contingit, *arg. e. Ex parte* 18. *de Censibus*, Baldus *in Rubr. C. de Fide Instrum. n. 8.* & Menoch. *Lib. 6. præsumpt. 14. n. 18.* frequentius autem & ordinariè ius patronatûs Hæreditarium potius quàm Gentilitium esse solet. Hæc tamen præsumptio cessat aut eliditur & Patronatûs ius Gentilitium esse intelligitur, si in præsentationibus semper familiæ aut descendentiæ, nunquam verò hæreditariæ qualitatis mentio facta sit, vel si centum annorum spatîo clericos ad Ecclesiam vel beneficium nunquam extraneus, sed semper descendentes præsentârunt, ut Rotæ decisi allegatâ observat *cit.* Barbosa *n. 23.* subiciens, eûm assertæ qualitatis Gentilitiæ fides faciendâ est, leviores probationes admitti.

19. Tertiâ & frequenti usu recepta iuris patronatûs partitio est in Personale ac Reale, sive, ut etiam vocant, Principale & Accessorium, Garcias *p. 1. de Benefic. cap. 9. n. 16.* & Barbosa *de Offic. & potest. Episc. alleg. 71. n. 8.* Personale sive Principale dicunt, quod uni vel pluribus Ecclesiæ vel beneficii fundatoribus aut aliis eorûmque haeredibus & successoribus: aut etiam Ecclesiæ, Mo-

nasterio, dignitati &c. istâque obtinentibus, competit, independentè à re aliqua temporali vel hujusmodi rerum ac jurium universitate. Reale verò sive Accessorium, quod annexum est & accessorie adheret rei temporali, sive hujusmodi rerum juriumque universitati, v. g. castro, villæ, prædio, domui: & cum tali re in consequentiam ad quemcunque, tam secularem quàm Ecclesiasticum possessorem jurispatronatûs capacem transit.

20. Dubium hœc locò est, an jus Patronatûs sit temporale vel spirituale. Merè temporale esse suadetur eâ ratione; quod tam fundatio, constructio, dotatio, per quos actus acquiritur, quàm præcedentiæ in processionibus, pensionem in fundatione reservatam & alimentâ in necessitate percipiendi, atque etiam in clericum idoneum inquirendi, eûmque Episcopo offerendi jura, sicut & obligatio defendendi Ecclesiam & ad ejus reparationem concurrendi, in quibus jus Patronatûs consistit, nihil sint spirituale. Contrâ id merè spirituale esse, cum Glossa *in c. Prævea 9. de Transact.* asserit Suarez *Tom. 1. de Relig. Lib. 4. de Simonia, cap. 28. n. 7.* quod ab Ecclesiastica & spirituali potestate institutum sit: & præsentatio, quæ præcipuus ejus est actus, tendat ad aliquid spirituale, scilicet ad beneficium Ecclesiasticum & jurisdictionem administrationemque spirituales.

21. Inter has, extremè oppositas, mediâ viam cum S. Thoma *2. 2. q. 100. art. 2.* tenent Vivianus *Præxi Juris Patronatûs Lib. 1. cap. 2. n. 4.* & Barbosa *in c. Quando 3. de Judiciis n. 5. & in Selectis n. 6.* asserentes, jus illud neque merè temporale, neque omnino spirituale esse, propter rationes pro utraque Opiniõne allatas: sed spiritualibus annexum. Desumunt id partim ex *c. Quando cit. &*

Z z z z

e. De

c. De jure 16. verbis, Quod jus patronatus est spirituali annexum; partim ex ratione; quod, sicut calices, patenæ aliæque ejusmodi paramenta tanquam præparatoria ad Divina Mytheria ordinantur, sic ipsum tanquam præparatorium respiciat & ordinetur ad ipsam institutionem spiritualis officii Ministrorum in Ecclesiis & beneficiis; ac proinde, sicut propter ejusmodi præparationem calices, patenæ &c. can. Vestimenta 42. can. Vasa 44. Sc. de Consecrat. dist. 1. sic propter eandem etiam Patronatus jus spiritualibus antecederet annexum sit censendum, ut Lotterius de Re Benefic. Lib. 2. cap. 9. pluribus ostendit.

ARTICULUS II.

De Origine & Causis
Juris Patronatus.

SUMMARIUM.

22. Jus hoc initiò competebat solis Episcopis & clericis:
23. Postea id fideles alii obtinuerunt,
24. Ecclesiarum fundacione, constructione, dotacione;
25. Imò & readificacione novaque dotis assignacione;
26. Non tamen solâ illarum jam dotarum dacione;
27. Et aliter in non-Collegiatis,
28. Quàm in Collegiatis Ecclesiis;
29. Ad quas celebrata electioni patronus solùm assensum præstat.
30. Post communem sive Capitularem electionem jgn factam,
31. Et ante confirmationem.
32. Seclusò tamen Jure speciali;
33. Jus patronatus primùm acquiritur Ecclesiâ jam constructâ,

34. Aut ejus saltem constructione imbroatâ.
35. Eiusdem Ecclesie esse patroni plures,
36. Et plures voces in presentacione ad eam unus habere potest.
37. Ad Ecclesie erectionem exigunt consensus Ordinarii,
38. Episcopi, vel alterius habentis jurisdictionem quasi-Episcopalem,
39. Eam sine dote constru non permittentis.
40. Jus patronatus acquiritur servacione:
41. Licet sine ista Penso non acquiratur.

Primis Ecclesie temporibus ad quintum seculum in Ecclesiis clericos Episcopi constituebant, can. Decernimus 3. can. Novimus 6. Sc. 10. q. 1. can. Omnes Basilica 10. Sc. 16. q. 7.

Postea ad excitandum, quod in Ecclesiis refrigerare videbatur, parum fundationum studium, Episcopi præsumunt, qui in alienis dioccesibus Ecclesias excitant, in eis clericos constituendi jus concessum est in Concilio Aragonico can. 10. Sc. can. Si quis Episcoporum 16. q. 2. & ab his demum portectum est ad clericos alios, & ipsos etiam laicos: quibus, si Oratoria privata pro se & familiaribus, si Oratoria publica, & Ecclesias fundarent, construerent, dotarent, aut beneficia Ecclesiastica erigerent, clericos Divinorum in iis admittentes Episcopi presentandi, aliæque patronatus jura (sive potius gratia, ut à rectori Concilio can. 10. Sc. can. Si quis civ. vocantur) indulta sunt, can. Pius mentis 26. can. Frigentius 27. can. Filius 31. can. Decernimus 32. Sc. 16. q. 7. Sc. Nihil 25. hâc Rubr. ut eruditè explicat Goussier in c. Præerea 4. n. 5. Unde Hodie Patronatus jus oritur ex tribus causis.